

GALERIE FONSWELTERS

Flare Perception Willem de Rooij

30 oktober 2021 – 8 januari 2022

In de zeventiende eeuw werd door wetenschappers in Europa algemeen aangenomen dat wit licht 'zuiver' is. Het fundament voor andere kleuren. Pas na verontreiniging met 'onzuiverheden' zouden kleuren ontstaan.

Isaac Newton, natuurkundige, bracht rond 1700 verandering in dit denken. Hij maakte een gat in het zonnescherm voor zijn raam en liet zo zonlicht op zijn muur vallen. Toen hij de zonnestraal brak met een prisma, veranderde deze in een langwerpige baan in alle kleuren van de regenboog. Vervolgens plaatste hij een tweede prisma in de straal: de kleuren werden weer omgezet in wit licht. Uit dit experiment kon opgemaakt worden dat wit licht geenszins 'puur' is, maar juist samengesteld uit een verscheidenheid aan kleuren. Wanneer een deel van het spectrum wordt weggenomen, krijgt wit een andere kleur. Het menselijk oog ziet zelfs geen zuiver wit: in de praktijk heeft elk wit een tint.

De acht oppervlaktes van de voorruimte van galerie Fons Welters zijn geschilderd in verschillende wittinten. De titel, *Wand 01 - 08*, suggereert dat deze wandschilderingen het begin zijn van iets groters. Wand betekent in het Nederlands en Duits 'muur', maar in het Engels 'staf'. De muren betoveren een beetje, ze laten zich moeilijk bekijken, zaaien verwarring. Centraal in dezelfde voorruimte hangt een vierkant werk: wit weefsel gespannen op spierraam.

Willem de Rooij, geboren in Beverwijk en nu woonachtig in Berlijn, maakte reeds 43 werken in de serie. Met *Whites* toont hij voor het eerst wit. Voor de hele serie wordt een klein aantal kleuren en maten gebruikt die steeds naar elkaar verwijzen. Tot nu toe was het roze dat het wit het dichtst naderde. Wie schildert weet: bloedrood met spierwit maakt roze.

Zo'n roze weefwerk zit in de collectie van het Stedelijk Museum Amsterdam. In de context van een museum voor moderne kunst dient de associatie met monochromen zich snel aan bij de gedrilde kunstrijker. De Rooij werd opgeleid met de doctrines van de abstracte schilderkunst, en leerde over 'colorfield painting' dat *bon ton* was in het New York van de jaren veertig en vijftig. Ook de conceptuele kunst van de *east coast* was de norm op de Gerrit Rietveld academie in de jaren negentig. De Rooij was echter meer geïnteresseerd in de andere kant: de westkust. Daar verkenden vrouwen, queermannen en andere kunstenaars die minder in de spotlights stonden, hun eigen varianten op de tradities. Het roze werk is speels en intrigerend. Het fonkelt alsof het beweegt, en lijkt bijna te flirten. Maar in het kunstlicht van het Stedelijk wordt dat effect een beetje platgeslagen: alsof het aan het gewicht van de moderne kunst net niet ontkomen kan.

Galerie Fons Welters is één van de langstlopende galeries voor hedendaagse kunst in Amsterdam. In de tweede, grotere achterruimte heeft Evelyn Taocheng Wang een tentoonstelling. De afgelopen decennia liet de galerie steeds achterin kunstenaars 'uit eigen stal' zien en werd in de voorruimte 'nieuw talent' uitgenodigd. Wang studeerde bij De Rooij op de Städelschule in Frankfurt. Sinds enkele jaren is de galerie afgestapt van de oorspronkelijke verdeling tussen jong en oud. Op die manier worden dogma's en grenzen uitgedaagd. En dat is ook iets wat allebei de kunstenaars doen.

GALERIE FONS WELTERS

De tentoonstellingstitel, *Flare Perception*, is een anagram – een letterkeer – van *Reflection Paper*, de titel van de tentoonstelling van Wang. *Perception* betekent waarneming: de manier waarop we zintuigelijke informatie ordenen. Een *flare* is een lichteffect dat ontstaat in de camera. Als een lichtbron rechtstreeks in een objectief – de cameraleens – schijnt, ontstaan er reflecties tussen de verschillende lenzen in het objectief. De effecten daarvan, ronde lichtcirkels en andere vervormingen, verschijnen op de uiteindelijke foto.

Net zoals de titel is ook het materiaal van *Whites* geladen met uiteenlopende connotaties. De weefsels bestaan uit synthetische draden en zijn handgeweven: De Rooij werkt sinds 2008 met de historische weverij Geltow, net buiten Potsdam. Hier werd in de zomer van 1945 door de geallieerden besloten hoe Duitsland geregeerd moest worden.

In hun praktijk omzeilen De Rooij en Wang tradities en dansen ze om regels en gevoeligheden heen. Hoewel taal bij beiden een belangrijke rol speelt, laten hun werken zich moeilijk in woorden vatten. Ze praten er zelf niet zomaar over, en zeker niet over de persoonlijke aspecten ervan; ook al is hun werk doordrenkt van eigen fascinaties en frustraties. Hun werken zijn geen oplossingen of definitieve uitkomsten, maar een onuitgeputte reeks aan mogelijke antwoorden op onmogelijke vragen... Nu hangt er meteen bij binnenkomst in de galerie een ongeprepareerd canvas / leeg projectiescherm, een maagdelijk huwelijkskleed, een diffuus pamflet, of gewoon een schone onderbroek. En wat gebeurt daarachter?

De kunstbeschouwer moet zelf goed kijken, en ziet dan misschien dat zuiver wit eigenlijk niet bestaat, en dat reflectie soms verblindt. De witheid is fragiel en normstellend tegelijk. De voorruimte is stilte en ruis in één. Stagnatie en ongrijpbaarheid. Wat overblijft is de vraag of het witte doek alle referenties die de galerie omlijsten, dankbaar absorbeert, of juist wreed terugkaatst.

*Willem de Rooij (*1969, Beverwijk, NL) onderzoekt de productie, contextualisering en interpretatie van beelden door middel van een verscheidenheid aan media. Toe-eigeningen en samenwerkingsverbanden zijn fundamenteel voor De Rooijs artistieke methode en zijn projecten hebben nieuw onderzoek gestimuleerd in de kunstgeschiedenis en etnografie. In 2000 won De Rooij de Bâloise Kunstprijs, en hij werd genomineerd voor de Hugo Boss Award in 2004 en de Vincent Award in 2014. Hij was Robert Fulton Fellow aan Harvard University in 2004 en DAAD fellow in Berlijn in 2006. Hij vertegenwoordigde Nederland op de Biënnale van Venetië in 2005 met Jeroen de Rijke, zijn samenwerkingspartner van 1994-2006. Solo tentoonstellingen zijn onder andere Pierre Verger in Suriname bij Portikus Frankfurt (2021), Rembrandt's Mark bij Staatliche Kunstsammlungen, Dresden (2019), Whiteout bij Kunstwerke Berlin (2017), Entitled bij MMK2, Frankfurt/Main (2016), Character is Fate bij Witte de With, Rotterdam (2015) en Intolerance bij Neue Nationalgalerie, Berlijn (2010). De Rooij doceert en doceert veelvuldig sinds 1998. Hij is hoogleraar beeldende kunst aan de Städelschule, Frankfurt/Main (sinds 2006), en adviseur aan de Rijksakademie, Amsterdam (sinds 2015). In 2016 was hij medeoprichter van BPA// Berlijn programma voor kunstenaars, en werd hij lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. De Rooijs werken zijn te vinden in de collecties van Stedelijk Museum, Amsterdam; MUMOK, Wenen; Hamburger Bahnhof, Berlijn; Centre Pompidou, Parijs; MOCA, Los Angeles en MOMA, New York.*

Zippora Elders is een curator gevestigd in Amsterdam en Berlijn en directeur van Kunstfort bij Vijfhuizen - Island for Art and Heritage.